

jeg: Det var jo godt, at de læser kirkelige Spørgsmaal deroppe, det havde jeg ikke vidst, at de gjorde; men da jeg saae det, saa tænkte jeg, at Ministeren sad i sin Lænestol i den røde Bygning og læste i Kirketidenden, for at sætte sig ind i de Spørgsmaal, som bevæge sig i Kirken; men lige med Et farer han op og siger: Her er Noget, der skal sættes en Pind for. Havde han ikke gjort det, kan jeg ikke forstaa, at det fik et saa hurtigt Udslag, som det fik. Det fik vi ogsaa at vide og fik slaaet fast, at Ministeren har ikke i sin Skrivelse til Biskopperne bestemt sagt den Grund, han mente, men tvertimod gav han en hel anden. Naar jeg kom til Præster efter den Tid, sagde jeg: Jeg er vis paa, at Ministeren vil Adressens Indhold tillivs. Nei, sagde de, vi maa holde os til, hvad Ministeren selv har skrevet; men idag have vi faaet det stadfæstet, og det glæder mig, at Ministeren var saa naaben, at han sagde det saa ligefrem, hvad der var i Veien, at Grunden for det Første skulde være Indholdet af Adressen; men ogsaa mod Maaden, hvorpaa den kom frem, havde Ministeren en hel Del Ting at indvende. Han sagde for det Første, at den ikke var grundig drøftet, det er tilbagevist. Han betegne ogsaa det, der stod i Adressen, som urigtigt, at de skulde kjende Noget til Menighedernes Trang omkring i Landet, og at man virkelig haabede at faae Noget frem ad den Vej, at de 200 og de 700 heller ikke forholdt sig rigtigt, og endelig at der var Uenighed angaaende Forstaaelsen af de enkelte Spørgsmaal. Det skal jeg lade ligge hen, indtil vi komme til hvert enkelt Spørgsmaal; men hvad der her er fremkommet, taler rigtignok i modsat Retning. Da imidlertid Dnsterne ikke vare begrundede og i det Hele taget vidnede om en feil Opfattelse af Menighederne, da der var saa faa om at tage denne Bestemmelse, og da disse saa endog saa vare uenige, saa synes jeg ikke, at Ministeren behøvede at have gjort saa skarpt et Skridt for at forhindre det. Med Hensyn til den Opfordring, Ministeren stillede til den kirkelige Retning, at de skulde lade Striden fare, nu var Tiden ikke dertil, det var ikke som i de gode gamle Dage, da en vis Præst skrev om sin Menighed: I min Menighed er Alle gode Kristne, Hjøndt det viste sig, at Politiet maatte derover engang om Ugen for at hente en Tyveknaegt eller en anden lignende Forbryder, saa kunde man jo nok tænke sig, at under saadanne Tilstande kunde Ministeren tænke sig at tage fat. Men nu, da der er begyndt at røre sig en anden Mening end den, der ligger til Grund for Kristendommen, mener han, at Alle bør slutte sig sammen for at holde den nede. Jeg mener det Modsatte. Jeg mener, at det Bedste, der kan gøres, er, at vi Alle i Forening fik os udrustede paa bedste Maade indenfor vore egne Døre, saa at der ikke skulde være for mange braadne Kar vendende for Modstanderne, at hænge sig i, og jeg

vilde ønske, at vi gennem denne Kamp vilde blive fri for alt det Sykleri og den Slags Vanekristendom, som viser sig ved, at Folk, fordi det er Skik og Brug, lade sig konfirmere og gaa til Alters; thi dette er en daarlig Styrkelse for Kristendommen, selv om der er mange af den Slags Folk. Jeg ser hellere de Folk paa Oppositionens Bænk imod Kristendommen, end at de stille sig, saaledes som de nu gjør. Jeg vil i det Hele taget altsaa ikke indlade mig paa at være Ministerens Assisterende i det Stykke. Det, som for mig er det Væsentlige, er det, at Præsterne her ere optraadte ikke som Præster; som det erede Medlem for Histed Amts 2den Valgkreds vilde gjøre gjældende, men at de ere optraadte som Borgere i Samfundet. Naar jeg derfor har været med til at stille Forespørgselen og vil anbefale, at man stemmer for Dagsordenen, er det, fordi jeg vil værgе ikke alene Præsterne, men alle andre Embedsmænd hertilands for at nedsettes i en anden Klasse af Mennesker, og værgе dem, for i Virkeligheden at faae en Rettighed mindre end vi andre Statsborgere. Kunne de ikke faae Ret til gennem Andragender til Rigsdagen og Regjeringen at udtale, hvad de anse for Rigtigt med Hensyn til de enkelte Spørgsmaal, der vedrøre deres borgerlige Liv, saa siger jeg, at vi have krænkret dem paa en Maade, som vi ikke bør. Noget Andet er det, naar Embedsmænd udtale sig om, hvad der vedrører deres Embeder. Naar en Præst skal have Noget afgjort med Hensyn til sin Gaard, sin Tiende, Smaaredsel eller Sager vedrørende Kirkens indre Forhold, saa gaar han den saakaldte Embedsvei; men udtaler han sig som Statsborger, skal han have den samme Ret, som jeg har. Det viser sig nemlig, at jeg maa have den; thi ellers havde vel de Skolelærere, som have underskrevet Adressen, ogsaa faaet Vrettesættelsen; og det have de ikke, hvorfor de vel altsaa maa have den Ret, som Præsterne efter Ministerens Mening ikke have. Dette Forhold mener jeg bør hæves. Jeg vil derfor foreslaa, at vi udtale, at vi ikke billige Ministerens Optraeden i dette Stykke, for at ikke alene Præsterne, men overhovedet Embedsmændene rundt omkring i Landet kunne vide, at der i det danske Folkething er et Flertal, som vil unde dem de statsborgerlige Rettigheder, som de danske Statsborgere have faaet ved Grundloven.

Dinesen: Saaledes som jeg forstaaar Sagen, er det nu Forslaget til en motiveret Dagsorden, som i dette Dieblit ligger for, og da Afstemningen over denne maatte snart kan komme, ønskede jeg gjerne med to Ord forinden at begrunde, hvorfor jeg vil stemme, saaledes som jeg agter at gjøre. Jeg agter nemlig hverken at stemme for eller mod denne Dagsorden. Naar jeg agter ikke at stemme mod den, er det ikke, fordi jeg underkjennder den høitærede Ministers Berettigelse til at tildele vedkommende Præster den Tilrettevisning, som han